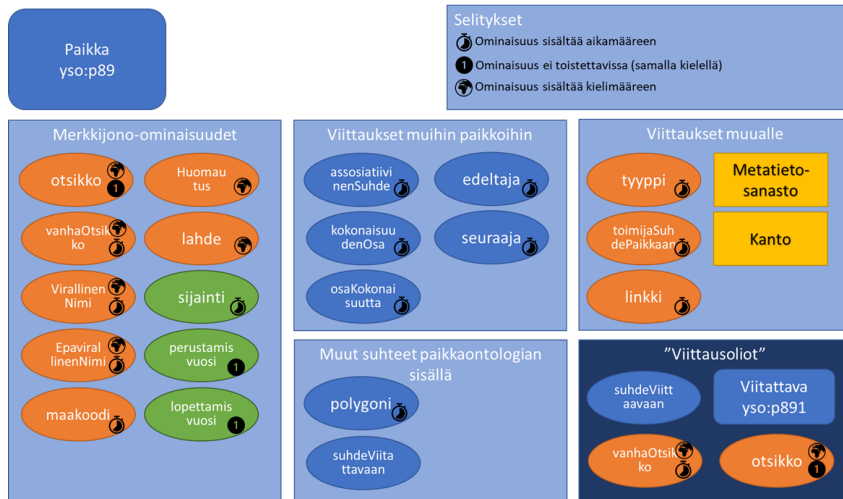

Paikan tietomalli

- Paikka (URI)
 - (Paikan) todellinen nimi / otsikko (kieli)
 - (Paikan) tyyppi
 - Aika
 - Tyyppi <Tyyppi> (Tyypeistä on listaus Metatietosanakastossa; jotkin tyyppimuutokset muuttavat paikan eri mentaaliseksi paikaksi)
 - Virallinen nimi (Auktorisoitu hakutieto ilman sulkutarkennetta)
 - Aika
 - Nimen merkkijono (kieli)
 - Epävirallinen nimi
 - Aika
 - Nimen merkkijono (kieli)
 - Sijainti
 - Aika
 - Koordinaatti
 - Polygoni
 - Suhde viittausolioon / suhde viitattavaan <Viittausolio> (jos halutaan kuvailussa viitata paikkaan tietyn nimisenä versiona)
 - Assosiatiivinen suhde <Paikka>
 - Kokonaisuuden osa -suhde <Paikka>
 - Osa-kokonaisuus-suhde <Paikka>
 - Aika (Finton hierarkiassa olisi näkyvissä vain nykyinen hierarkia)
 - Suhde toimijaan / Toimija suhde paikkaan <Toimija> - pitäisikö suhteen olla vain toimijasta paikkaan?
 - Aika
 - Linkki <ulkoinen tunniste>
 - Edeltäjä-suhde <Paikka>
 - Seuraaja-suhde <Paikka>
 - Huomautus
 - LOCODE
 - Aika
 - Maakoodi
 - Aika
 - Lähde
- Viittausolio (URI) (vain viralliset nimet, jotka eivät ole tällä hetkellä käytössä) (Paikan alakäsite)
 - Auktorisoitu hakutieto (voiko samalla paikalla olla useampia "auktoisoituja hakutietoja"?)
 - Aika
 - viittaus paikkaan <Paikka>

Wikibaseen lisätyt ominaisuudet

- YSO-tunniste
 - YSO-paikan nykyinen (ja tuleva?) id YSO-paikoissa
- esiintymä kohteesta
 - pakka/viittausolio
 - tämän avulla voidaan rajatusti hakea SPARQL:llä vain paikkoja tai viittausolioita

Selvitettävät/päätettävät asiat

- termien nimeäminen: kattokäsite, mentaalinen paikka, viittausolio
- URN-nimiavaruus + GitHub-projekti ja sille nimi
- Tietomalliin ominaisuuksiin viittaukset vanhaan yso-paikkaan prefiksillä <http://www.yso.fi/onto/yso/>. Uuteen tuotantoalustaan tuotava jo käytetyt YSO-URLt ja varmistettava, ettei päällekkäisyyksiä tule

- jos vanha prefiksi jää, niin kannattaako rekisteröidä tietomallille uutta URN-nimiavaruutta?

Avoimia kysymyksiä

- Siltaus nimitietopalvelun tietomallin kanssa? Oikeastaan vain **paikka** ja **nomen** siellä vastaavia luokkia tai ominaisuuksia
- RDA-termien tarkistus, esim. paikan ominaisuudet: <http://www.rdaregistry.info/Elements/p/>
- Onko RDA-ominaisuuksien käänteisominaisuudet rdaregistryssä jostain helposti haettavissa?
 - **MLS:** vastavuoroisia suhteita ei ole näköjään RDA Registryssä, mutta RDA Toolkitista (<https://access.rdatoolkit.org/>) ne löytyvät elementti kohtaisten sivujen alalaidasta (esim. https://access.rdatoolkit.org/en-US_ala-4b87e6b5-e210-3473-af16-a53338c14d5a/8bfe90dd-8c11-4439-9ae5-ca027e46e450).
- Viittaus viittausolioon? "has preferred name of place" <http://www.rdaregistry.info/Elements/p/#P70002> (voiko preferred name of placeja useampia?) vai has identifier of place <http://www.rdaregistry.info/Elements/p/#P70020> (tälle ei ole käänteisominaisuutta eli rangena on kai merkkijono-id eikä viittausolio) vai "has access point for place" <http://www.rdaregistry.info/Elements/p/#P70018>?
 - **MLS:** Kaikille näille löytyvät käänteiselementit RDA Toolkitista, sillä ovat viittauksia paikasta Nomeniin, josta voidaan viitata takaisin Paikkaan. Toisin ehkä tunnistetta tai ensisijaista nimeä ei kannata käsitellä suhteena Nomeniin vaan mentaalin paikan ominaisuutena eli valita RDA Registrystä "datatype" "objektin" sijaan. Viittausolio voisi kyllä olla RDA:n määrittelemä auktorisoitu hakutieto ja sitä voisi käsitellä viittauksena Nomeniin. Myös mentaalin paikan otsikko voisi olla auktorisoitu hakutieto, mutta tällöin "datatype", ei "object". Kun auktorisoitu hakutieto on niin hankala termi arkistolaisille ja museolaisille, voisi sen nimetä tätä tietomallia varten toisin. Mutta RDA-määrittämissä kannattaa käyttää auktorisoidun hakutiedon RDA Registry -linkkejä.
 - onko edellämainittu symmetrinen suhde?
 - yleensäkin ominaisuuksien transitiivisuuden ja symmetrisyyden merkitseminen?
- Paikan seuraajia ja edeltäjiä ei nyky-RDA:ssa?
 - voiko edeltäjiä ja seuraajia olla tässä mallissa? Esimerkkejä?
 - sulautumiset ja jakautumiset omana suhteenaan? entä muunlaiset suhteet toisiin paikkoihin?
 - **MLS:** RDA:ssa (uudistuneessakaan) ei edeltäjiä/seuraajia paikalla. Mikä on lisähyöty näiden ominaisuuksien käyttämisessä? Onko ontologianäkymässä välttämätön muutosten selkeyttäjä?
- Suhde toimijaan lisätty RDF-luonnokseen, vaikka sitä kai ei paikkatiedosta toimijoihin pitänyt olla (RDA:ssa on paikan ominaisuutena)
 - **MLS:** RDA-määrittämissä suhde toimijaan voi olla related agent of place, related person of place, related corporate body of place tai related family of place
- Paikoilla (eikä varsinkaan luonnonmaantieteellisillä paikoilla) ei ole perustamisajankohtaa RDA:ssa, vain toimijoilla eikä maantieteellisillä -> pitäisikö luonnonmaantieteellinen paikka olla siksi paikan alaluokka?
 - **MLS:** RDA:ssa paikan alkuajankohdan ja loppuajankohdan voi ilmaista suhteella Ajanjaksoon = related timespan of place. Tämä ominaisuus kannattaa määrittää "datatypeksi", ei "objectiksi". RDA ei ota kantaa, onko paikka maantieteellinen vai hallinnollinen.
- Ajanjakso (alkaminen, päättymisen) ominaisuutena vai ominaisuuksiin liittyvinä ominaisuuksina? Nimitietopalvelun tietomallissa on kymmeniä date-alkuisia ominaisuuksia: <https://schema.finto.fi/ntp>
 - Tehdäänkö jokaiselle ominaisuudelle oma alkamis- ja päättymisaika alaominaisuudeksi vai riittääkö pelkkä alkamis- ja päättymisaika? Onko RDA:ssa useampia aikaan liittyviä ominaisuuksia?
 - **MLS:** Jos jokaista paikkaan liittyvää nimeä, tunnistetta ja auktorisoitua hakutietoa käsittelee käsittelee Nomenina, voisi Nomeniin liittää suhteen aikaan, related timespan of place. Mutta menee vähän liian vaikeaksi. Ainoastaan viittausolion osalta voisi harkita auktorisoitua hakutietoon liittyvän ajanjakson määrittelyä "datatypepenä".
 - **OV:** voisiko yhtenä ajan tietotyyppinä olla jatkossa aikaontologian käsite eli URI-tyyppinen datatype?
- Perustamisaika eikä vuosi? Voiko tulla sekaannuksia jos on sekä vuosia että tarkempia päivämääriä (pelkkä vuosiluku olisi muotoa XXXX-01-01)?
 - Wikibasessa voidaan ilmaista aikamääreen tarkkuus, mutta tuleeko ongelmia muualle siirrettyinä?
 - **MLS:** KAMut sitoutuneet noudattamaan ISO 8601 -standardin määrittämiä yhteisissä kuvailun osa-alueissa. Standardissa määrittely missä muodossa päivämäärät on ilmaistava, jos niitä tarvitaan. KAMujen on vain tehtävä linjaus, mitä standardin tasoa (basic vai extended 0-2) noudatetaan.
- Lähde- ja huomatus-ominaisuudet: mistä huomautus? skos:note? Onko lähde eri ominaisuuksien alaominaisuus (Wikibasessa? Jos niin miten ilmaistaan RDF:nä?)? Onko powerpoint-esityksessä linkki sama kuin lähde? RDA-vastineet?
 - Onko tietotyyppinä linkillä ja lähteellä URI, yksikielinen merkkijono vai molemmat? Toimiiko lähde eri ominaisuuksille tarkenteena (Wikibasessa lähde on tarkenteen ohella tietoa tarkoittava ominaisuus)?
 - **MLS:** RDA:ssa lähde ja kuvailijan huomautus ovat hallinnollista metatietoa, joka merkitään ns. metatietoteokseen. (Metatiedon /kuvailutietojen) lähteen (source consulted) domain on teos ja range manifestaatio (tämän vuoksi Nimitietopalvelun tietomallissa oli mukana myös teos). Nomenin lähteen (reference source) domain on nomen ja range manifestaatio. Näitä kannattaneet soveltaa "datatype"-tyylisesti. Kuvailijan huomautuksen (ennen catalogue's note, jatkossa note on metadata work) domain on teos, rangea ei ole. Paikkaan liittyy myös oma huomautuksensa, note on place. Se on kuvailevaa metatietoa eli vapaamuotoista ominaisuuksien kirjaamista.
- Viittausolion suhde paikkaan puuttuu "suhde viitattavaan"
 - **MLS:** Jos viittausoliota käsiteltäisiin RDA:n nomenin kaltaisena oliona, voitaisiin viitata paikkaan yleisellä suhteella related place of nomen tai tarkemmalla suhteella authorized access point for place of.
- Koordinaateissa tietotyyppinä liukuluku RDF-luonnoksessa: Sijainnille pitäisi olla kaksi ominaisuutta pituus- ja leveysaste, jos tietotyyppinä on liukuluku
 - Wikibasessa geo:wktLiteral: <http://www.opengis.net/ont/geosparql#wktLiteral>
 - Polygonit sijainnin alle, kuten alkuperäisessä hahmotelmassa?
- Lopuksi luokkien ja ominaisuuksien englannin- ja suomenkielisten labelien tarkistus
- Varianttihakutiedot, epäviralliset nimet sekä vanhat ja uudet otsikot
 - Mentaalisella paikalla oma otsikkonsa, joka ei sidoksissa uusimman viittausolion otsikkoon? Esim. Perniö (Salo) koko koottuna Perniön historian otsikkona olisi harhaanjohtava (museotiedonhakijalle)
 - varianttinitimet ja variantit hakutiedot –määrittelyongelma: epävirallinen nimi (USA) on tietomallissa eri asia kuin entinen auktorisoitu hakutieto (esim. pelkkä Perniö) - sovittaminen RDA-terminologiaan ongelmallista (USA:ta kuitenkin haluttaneen käyttää hakusanana)
 - edelliseen ongelmaan liittyen: myös viittausolioilla otsikko ja vanha otsikko (miten ihmeessä nämä Fintossa esitettäisiin)? Näistä esimerkki:
- **Vanha tilanne**

Mentaalinen paikka (URL: 1)

Otsikko: Perniö

Viittausolio (URL: 2)

Otsikko: Perniö

- **Uusi tilanne**

Mentaalinen paikka (URL: 1)

Otsikko: Perniö

Viittausolio (URL: 2)

Otsikko: Perniö (kunta)

Vanha otsikko: Perniö

Viittausolio (URL: 3)

Otsikko: Perniö (Salo)

- nykyinen "auktorisoitu hakutieto" voisi muodostua otsikko + kuvaus –ominaisuudet yhdistämällä. Muissa ympäristöissä käyttöliittymä (esim. Finton YSO-paikat) saisi ratkaista, miten kuvaus otsikon alla esitettäisiin tai jätettäisiin esittämättä. Miten sitten kuvauksen täydentäminen eroaisi nykyisistä sulkutarkenteista? Voisiko automatisoida osittain?

- **Uusi tilanne**

Mentaalinen paikka (URL: 1)

Otsikko: Perniö

Kuvaus: entinen kunta, nykyään osa Saloa

Viittausolio (URL: 2)

Otsikko: Perniö

Kuvaus: entinen kunta

Vanha otsikko: Perniö

Viittausolio (URL: 3)

Otsikko: Perniö

Kuvaus: nykyään osa Saloa

- Jos kuitenkin lähtötilanne, kuten se nyt YSO-paikoissa on, vanhassa otsikossa on sulkutarkenteet:

Viittausolio (URL: 2)

Otsikko: Perniö

Kuvaus: entinen kunta

Vanha otsikko: Perniö (kunta)

Viittausolio (URL: 3)

Otsikko: Perniö

Kuvaus: nykyään osa Saloa

Vanha otsikko: Perniö (Salo)